

Helsingin Sanomain Säätiö

Loppuraportti

Ville Seuri

Toimittajastipendi 2015–2016

Reuters Institute for the Study of Journalism (Oxfordin yliopisto)

Johdanto

Opiskelin Reuters-instituutissa Oxfordin yliopistossa Helsingin Sanomain Säätiön stipendiaattina kolmen lukukauden ajan 2015–2016. Kuten muidenkin Oxfordin stipendiaattien, myös minun opintoni jakautuivat kolmeen osa-alueeseen: instituutin järjestämiin seminaareihin, muuhun yliopiston ja sen liepeillä olevien tahojen järjestämään opetukseen sekä omaan tutkimukseen.

Opiskelu Oxfordissa on hyvin vapaamuotoista ja jokainen stipendiaatti tekee paitsi oman opinto-ohjelmansa, myös omat virheensä. Toivon kuitenkin, että tämä raportti voi auttaa tulevia stipendiaatteja valmistautumaan vuoteensa Oxfordissa ja säätiötä auttamaan heitä alkuun. Tärkeintä on alusta asti muodostaa jonkinlainen käsitys siitä, mitä haluaa tehdä, ja seuraavaksi hankkia tietoa siitä, missä näitä asioita voisi oppia. Ei kannatta odottaa, että kukaan tulisi iskemään valmista ohjelmaa käteesi.

Reuters-instituutin järjestämät seminaarit

Helsingin Sanomain Säätiön stipendiaattina kuuluin Reuters-instituutissa noin viidentoista eri puolilta maailmaa Oxfordiin opiskelemaan saapuneen toimittajan joukkoon. Useimmat muut viipyivät vain yhden tai kahden lukukauden ajan, joten vuoden aikana sain tutustua noin pariinkymmeneen opiskelijatoveriin. Minulle tämä oli vuoden paras ja opettavaisin kokemus. Näiden ihmisten kanssa opiskeleminen ja keskusteleminen sekä vahvasti uskoani journalismiin että opetti nöyryyttä, kun jouduin toteamaan, kuinka helpolla me journalistit Suomessa pääsemme.

Lukukausien aikana instituutti järjestää kolme seminaaria viikossa: kaksi keskiviikkoisin ja yhden perjantaisin. Yhdestä sarjasta vastasivat toimittajastipendiaatit, ja usein tämä sarja oli seminaareista paras. Keskustelu oli vilkasta ja useat esitelmät erittäin hyviä. Itse pidin esitelmän MV-lehdestä ja fake news -ilmiöstä Suomessa, sillä arvelin – oikein – että sama ilmiö tunnetaan myös muualla maailmassa.

Toisen seminaarisarjan otsikko oli *Business and Practice of Journalism*, ja siinä ulkopuoliset, usein media-alalla toimivat luennoitsijat puhuivat hyvin vaihtelevista aiheista. Minulle, varsin edistyksellisessä sanomalehdessä työskentelevälle toimittajalle, nämä seminaarit kuitenkin opettivat varsin vähän uutta. Reuters-instituutilla on nykyisellään hyvin vahvat suhteet BBC:hen mutta heikohkot suhteet lehdistöön, mistä syystä iso osa luennoitsijoista tuli BBC:stä. Kun myös monella seminaarin yleisössä oli niin ikään BBC-tausta, meni keskustelu usein hyvin BBC-keskeiseksi. Ja

koska BBC on aivan oma maailmansa, moni sitä koskeva asia ei ole mitenkään olennainen kenellekään muulle.

Lisäksi näiden seminaarien ongelmana oli, että instituutin suhde media-alan uusiin toimijoihin oli etäinen. Britanniassa (Lontoossa) on paljon mielenkiintoisia uusia mediayrityksiä, mutta näiden toimittajat puhuivat seminaareissa vain hyvin satunnaisesti ja silloinkin ikään kuin kuriositeetteina, eivät samanarvoisina kuin vanhojen medioiden toimijat. Tässä oli kuitenkin vuoden mittaan nähtävissä muutosta. Sen sijaan konservatiivilehdistön – jota ehdoton valtaosa Britannian lehdistöstä on – edustajat loistivat poissaolollaan.

Näiden lisäksi instituutti järjesti Nuffield Collegen kanssa viikoittaisen seminaarisarjan *Media & Politics*, joka on pyörinyt jo kymmeniä vuosia. Parhaimmillaan seminaarit olivat hyvin mielenkiintoisia, mutta usein myös hyvin Britannia-keskeisiä. Yritin vuoden aikana vahvistaa pohjatietojani Britannian politiikasta, mutta jonkin sodanjälkeisen Britannian poliittista historiaa käsittelevän kirjan lukeminen ei olisi haitannut.

Kaikissa seminaareissa rakenne on jotakuinkin sama: alustaja puhuu ensin puoli tuntia tai kolme varttia, minkä jälkeen on saman verran aikaa keskusteluun. Minulta kesti hetken tajuta, että on hyvä pystyä miettimään kysymyksiä valmiiksi, jos haluaa yrittää ohjata keskustelua johonkin tiettyyn suuntaan.

Instituutti järjesti myös muunlaista ohjelmaa. Kävimme Lontoossa vierailmassa BBC:n, Reutersin, Al-Jazeeran ja *The Financial Timesin* toimituksissa, mikä oli oikein hauskaa. Lisäksi osallistuin yhteen tutkimuskonferenssiin ja pariin instituutin yhdessä London School of Economicsin kanssa Lontoossa järjestämään tapahtumaan. Jälkimmäiset olivat erinomaisia.

Muut seminaarit ja luennot

Sekä instituutin että Oxfordin yliopiston luentotarjonnasta hyötyvät nähdäkseni erityisesti ulkomaantoimittajat ja toissijaisesti politiikantoimittajat. Muillekin löytyy kiinnostavia seminaareja, mutta niitä joutuu ehkä etsimään tarkemmin.

Ennen kuin ensimmäinen lukukausi alkoi, tein listan asioista, joita haluaisin opiskella: Venäjän-tutkimusta, venäjän kieltä, Britannian historiaa, tilasto-ohjelmia, jotain ohjelmointikieltä, nettivideoiden tekoa... Vain Britannian historian kurssit jätin lopulta ohjelmasta, sillä ne sattuivat olemaan päällekkäin instituutin seminaarien kanssa.

Useimmat seminaarit, joille osallistuin, olivat avoimia kaikille tai sain niihin kutsun instituutin kautta. Erityisen mielenkiintoisia olivat St. Antony's Collegen kurssit. Collegen kuuluvat aluetieteiden laitokset ja sen Venäjän-tutkimuksen viikoittaiset luennot olivat usein erittäin mielenkiintoisia. Erityisen hyviä luentoja löysin myös Martin Schoolin ohjelmasta ja silloin tällöin All Souls' Collegesta. Joskus myös kauppatieteellinen Saïd Business School järjestää kaikille avoimia tapahtumia. Kaikki, joihin osallistuin, olivat vaivan väärejä.

Lista collegejen ja laitosten avoimista tapahtumista julkaistaan aina pari päivää ennen lukukauden alkua. Se kannattaa lukea tarkkaan, sillä yllättävät tahot saattavat järjestää hyviä tapahtumia. Minulle muodostui vuoden mittaan nyrkkisääntö, että yksittäiset luennot ovat yleensä parempia kuin seminaarisarjat.

Toimittajan työssä tarvitsee tietojen lisäksi taitoja. Virkistin kahden lukukauden ajan venäjän kielen osaamistani yliopiston kielikeskuksella. Kursseista piti maksaa erikseen, mutta opetuksen taso oli hyvä. Tosin vauhti oli niin kova, että jouduin kolmannella lukukaudella luopumaan leikistä. Lisäksi osallistuin lukuisille yliopiston IT-keskuksen (IT Services) kursseille, jotka olivat poikkeuksetta erinomaisia. Ohjelmointia tein lopulta vain itseopiskeluna, mutta kävin IT-keskuksessa muun muassa Excel-kursseilla ja kolmipäiväisellä videokurssilla.

Collegejen ja laitosten lisäksi yliopiston liepeillä on lukuisia instituutioita ja järjestöjä, joiden tarjoamista tapahtumista kannattaa pysyä perillä. Minulla tämän tajuaminen meni kevääseen, mutta senkin jälkeen osallistuin muun muassa Oxford Unionin tapahtumiin ja näin rauhannobelisti Muhammad Yunusin Oxford Guild Business Societyn tapahtumassa. (Unionin jäsenmaksu on korkea mutta toimittajat pääsevät esimerkiksi väittelyihin ilmaiseksi. Business Society taas näköjään esittelee bisneksestä kiinnostuneelle jatkuvasti nimekkäitä puhujia – ilmaiseksi.) Taiteenystävän kannattaa tsekata myös Edgar Wind Society for History of Art, joka järjestää esimerkiksi eksklusiivisia tutustumisretkiä collegejen taideaarteisiin. Itse ehdin käydä vain yhdessä heidän tapahtumassaan.

Oma tutkimus

Tutkin Oxfordin-vuoteni aikana journalistista esimiestyötä innovaatioiden johtamisen näkökulmasta. Ajatus oli selvittää, kuinka journalistiset esimiehet yhdistävät innovaatioiden johtamisen jokapäiväisen uutistyon johtamiseen, millaisia ristiriitoja yhdistäminen aiheuttaa ja miten ristiriidat voisi ratkaista.

Alun perin toivoin voivani tehdä tapaustutkimuksen, jossa olisin keskittynyt jonkin hyvin toimivan tiimin työhön, mutta nopeasti kävi ilmi, ettei tapauksen löytäminen olisi mahdollista. Journalistien saaminen haastatteluun osoittautui haastavaksi, ja se, että joku toimitus olisi antanut minun viettää päiviä heidän työtään seuraamassa, olisi ollut liki mahdotonta. Niinpä tyydyin tekemään haastattelututkimuksen, johon jututin esimiehiä kolmesta eri mediasta: *The Guardianista*, *The Independentistä* ja Buzzfeedistä.

Alkuun olin huolissani, pystyisinkö vuosien uutistyon jälkeen enää tuottamaan pitkää tekstiä, mutta lopulta se ei ollut mikään ongelma. Oxfordissa tehtävä tutkimus on suhteellisen suppea, ja kun aikaa on vuosi, on vaarana, että se leviää yli instituutin toivomien mittojen. Liiallinen perfektionismi ei koskaan ole kuulunut paheisiini, joten sain tutkimukseni käytännössä valmiiksi jo alkukeväästä ja niinpä pystyin keskittymään muihin asioihin kolmannen lukukauden aikana.

Tutkimuksen puitteissa käymäni keskustelut olivat mielenkiintoisia ja pääsin haastattelujen varjolla tutustumaan myös *The Guardianin*, *The Independentin* ja *The Evening Standardin* toimituksiin.

Luin paljon kirjallisuutta, josta toivottavasti on hyötyä työssäni. Lisäksi on mainittava, että sain tutkimuksestani kimmokkeen pro gradu -työhön, joka minulta aikoinaan jäi tekemättä, mutta jonka aion tehdä loppuvuoden aikana.

Loppupäätelmä

Oxfordin-vuosi antoi minulle kaivatun mahdollisuuden ottaa hengähdystauko päiväkohtaisesta uutistyöstä ja pohtia analyttisesti työtäni ja tapaan tehdä sitä. Se avasi näkymiä journalismin tulevaisuuteen ja kansainvälisiin kehityslinjoihin tavalla, joka perifeerisessä ja eriskummallisessa Suomessa olisi mahdotonta. Lisäksi se auttoi hahmottamaan omia uramahdollisuuksiani, vahvuuksiani sekä toiveitani tavalla, josta varmasti on vastaisuudessa hyötyä.

Ennen kaikkea kuitenkin sain Oxfordin-vuoden aikana tutustua ihmisiin, joiden kanssa keskusteleminen on toivottavasti tehnyt minusta entistä viisaamman. Toimittajastipendiaattien lisäksi tapasin paljon uusia ystäviä erityisesti lasten koulun ja harrastusten yhteydessä. Toivon, että näistä kontakteista voi olla minulle myös työssäni iloa tulevaisuudessa.